

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **B.S.**

skazanego z art. 263 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 21 grudnia 2022 r.

zażalenia obrońcy skazanego

na zarządzenie sędziego Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 5 sierpnia 2022 r., sygn. akt V Ka 488/20,

o odmowie przyjęcia zażalenia obrońcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 3 sierpnia 2022 r. w przedmiocie uznania wniosku o przywrócenie terminu do złożenia kasacji, za bezskuteczny

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., 528 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

1. zaskarżone zarządzenie uchylić;
2. pozostawić bez rozpoznania – jako przedwczesny - wniosek obrońcy o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu okołokasacyjnym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2022 r. (k.1114) Sąd Okręgowy w Radomiu uznał za bezskuteczny wniosek skazanego B.S. o przywrócenie terminu do złożenia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 17 września 2020 r., sygn. akt V Ka 488/20. Powodem takiej decyzji było uznanie, że składając w dniu 13 czerwca 2022 r. wniosek o przywrócenie terminu do złożenia kasacji,

skazany nie dochował siedmiodniowego terminu, o którym mowa w art. 126 § 1 k.p.k.

Zażalenie na to postanowienie złożył obrońca skazanego, stawiając zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść poprzez uznanie, że wniosek skazanego w przedmiocie przywrócenia terminu do wniesienia kasacji jawi się jako bezskuteczny, gdyż wymieniony uchybił zawitemu siedmiodniowemu terminowi, podczas, gdy jak wynika z realiów niniejszego postępowania Sąd Okręgowy nie dokonał wnikliwej analizy akt niniejszego postępowania, nie wziął pod uwagę realiów życia więziennego, w tym rzeczywistego doręczania przesylek sądowych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej osadzonemu, a także ich terminowości wysyłania (na którą nie mają wpływu osadzeni) oraz faktu, iż skazany nie został pouczone o treści art. 126 § 1 k.p.k. (naruszenie zasady informacji - art. 16 k.p.k.), w tym o konsekwencjach upływu zawitego terminu, a także nie posiadał obrońcy (z wyboru ani urzędu), który mógłby go pouczyć o powyższych skutkach, co obligowało Sąd Okręgowy w Radomiu V Wydział Karny Odwoławczy do merytorycznego rozpoznania wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, zwłaszcza z powodu powołanej tam argumentacji.

Podnosząc ten zarzut obrońca wniósł o uchylenie postanowienia z dnia 3 sierpnia 2022 r. oraz przekazanie go do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy V Wydział Karny Odwoławczy w Radomiu.

Zarządzeniem z dnia 5 sierpnia 2022 r. (k.1121), w oparciu o przepis art. 528 § 1 pkt 3 k.p.k., odmówiono przyjęcia zażalenia obrońcy skazanego B.S. na postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 3 sierpnia 2022 r. w przedmiocie uznania wniosku o przywrócenie terminu do złożenia kasacji za bezskuteczny. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że „zgodnie z art. 528 § 1 pkt 3 kpk środek odwoławczy na odmowę przewrócenie terminu do wniesienia kasacji nie przysługuje. Pierwszym etapem postępowania w przedmiocie przywrócenia terminu jest zbadanie czy wniosek został wniesiony w terminie określonym w art. 126 § 1 kpk. Jeżeli zatem wniosek został uznany za bezskuteczny to decyzja w tym zakresie zapadła w postępowaniu o przywrócenie terminu. Skoro zatem niedopuszczalne jest zaskarżenie merytorycznego

orzeczenia w przedmiocie przywrócenia terminu, to w świetle art. 528 § 1 pkt 3 kpk tym bardziej niedopuszczalnym jest zaskarżenie decyzji poprzedzającej merytoryczne rozpoznanie wniosku w tym postępowaniu.”

Na powyższe zarządzenie zażalenie złożył obrońca skazanego wskazując w zarzutach, że: „ *1.brak przyjęcia przez Sąd Okręgowy w Radomiu zażalenia obrońcy z dnia 4 sierpnia 2022 roku stanowi znaczące naruszenie praw skazanego, w tym jego prawa do obrony (art. 6 k.p.k.), zwłaszcza iż Sąd Okręgowy rozpoznający wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji w zupełności nie zweryfikował powodów uchybienia terminu 7 dni do jego wniesienia, po mimo wniosku skazanego nie doprowadził go na posiedzenie sądowe w niniejszym zakresie, nie pouczył o treści art. 126 § 1 k.p.k. (czym uchybił art. 16 k.p.k. - zasadzie informacji), a także nie wyznaczył B.S. obrońcy (do sporządzenia oraz wniesienia kasacji), który mógłby wnieść nadzwyczajny środek odwoławczy, w którym podniósłby powyższe uchybienia (z uwagi na brak ustawowej możliwości wniesienia zażalenia), co jednoznacznie doprowadziło do naruszenia konstytucyjnych praw skazanego”.*

Z uwagi na treść art. 447 § 4 k.p.k. obrońca poddał również pod rozagę Sądowi Najwyższemu analizę zarzutów podniesionych w zażaleniu, które nie zostało przyjęte przez Sąd Okręgowy w Radomiu.

Podnosząc powyższe okoliczności skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia z dnia 5 sierpnia 2022 r. oraz postanowienia z dnia 3 sierpnia 2022 r. celem ich ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy V Wydział Karny Odwoławczy w Radomiu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy skazanego okazało się skuteczne choć nie z przyczyn wskazywanych przez obrońcę. Na wstępie trzeba stwierdzić, że sam skarżący przyznał we wniesionym zażaleniu na zarządzenie z dnia 5 sierpnia 2022 r., iż nie mógł wnieść zażalenia na postanowienie z dnia 3 sierpnia 2022 r., a to z uwagi na ustawowe - wynikające z art. 528 § 1 pkt 3 k.p.k. - wyłączenie możliwości zaskarżenia. W dalszej części zażalenia jest natomiast odniesienie do art. 447 § 4 k.p.k., co – jak się wydaje – stanowi formalną podstawę do zaskarżenia zarządzenia z dnia 5 sierpnia 2022 r., choć główna argumentacja dotyczy

postanowienia z dnia 3 sierpnia 2022 r., postanowienia, które według autora zażalenia jest niezaskarżalne. Gdyby jednak prowadzić rozumowanie w tym kontekście (jak autor zażalenia) dalej, to przecież art. 447 § 2 k.p.k. stosowany na podstawie art. 528 § 2 k.p.k. musiałby mieć zastosowanie nie do tej decyzji procesowej, która formalnie stwierdza niedopuszczalność zaskarżenia postanowienia (i co do której skarżący tego nie kwestionuje, a zatem, skoro się z nią zgadza, to nie powinien także jej skarżyć), ale do tej decyzji procesowej, która zamyka (kończy) dany etap postępowania karnego oraz jest w systemie procesowym decyzją zaskarżalną (w przepisie art. 447 § 4 k.p.k. mowa jest przecież o sformułowaniu w apelacji zarzutów, które nie mogły stanowić przedmiotu zażalenia, a zatem chodzi o postawienie zarzutów w dopuszczalnym ustawowo środoku odwoławczym). W realiach tej sprawy taką decyzją procesową powinno być zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji, skoro skazany uruchomił ten etap postępowania wnioskiem o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku na piśmie (k. 1072), a następnie wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji. Niezależnie jednak od twierdzeń skarżącego co do niezaskarżalności postanowienia z dnia 3 sierpnia 2022 r., fakt wniesienia zażalenia na zarządzenie z dnia 5 sierpnia 2022 r. umożliwił Sądowi Najwyższemu uchylenie tego, oczywiście wadliwego, zarządzenia.

Stwierdzić bowiem należy, że zaskarżone zarządzenie jest chybione. Podstawę procesową do zaskarżenia postanowienia o uznaniu za bezskuteczny wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji stanowi art. 528 § 1 *a contrario* k.p.k. w zw. z art. 459 § 1 w zw. z art. 466 § 1 i 2 k.p.k. (J. Matras [w:] K. Dudka [red.] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2022, s. 1168 oraz wskazane tam orzecznictwo SN, a także np. postanowienia SN: z dnia 12 grudnia 2012 r., V KZ 80/12; z dnia 15 grudnia 2021 r., III KZ 51/21). Skoro bowiem w art. 528 § 1 k.p.k. wymieniono tylko te decyzje procesowe, które w toku postępowania przedkasacyjnego są niezaskarżalne, to – na zasadzie przeciwieństwa – inne decyzje procesowe wydane na tym etapie postępowania, które zamykają drogę do wydania orzeczenia przez sąd kasacyjny, podlegają zaskarżeniu, zgodnie zresztą z regułami wskazanymi w art. 459 § 1 w zw. z art. 466 § 1 i 2 w zw. z art. 518 k.p.k. W przepisie art. 528 § 1 k.p.k. nie wymieniono postanowienia lub zarządzenia o

uznaniu za bezskuteczny wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, a wymieniono tylko postanowienie o odmowie przywróceniu terminu do wniesienia kasacji; są to różne decyzje procesowe oparte na innych przesłankach (odmowa dotyczy merytorycznego rozpoznania wniosku, a uznanie za bezskuteczny wiąże się z brakiem merytorycznej oceny takiego wniosku).

Mając powyższe na uwadze konieczne stało się uchylenie zaskarżonego zarządzenia odmawiającego przyjęcia zażalenia obrońcy na postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 3 sierpnia 2022 r. w przedmiocie uznania wniosku o przywrócenie terminu do złożenia kasacji, za bezskuteczny. Zażaleniu na postanowienie z dnia 3 sierpnia 2022 r. powinien zostać nadany stosowny bieg procesowy.

Wniosek obrońcy o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu odwoławczym złożony na tym etapie rozpoznania sprawy okazał się przedwczesny. Przypomnieć trzeba, że wynagrodzenie należy się co do zasady za całokształt działań obrońcy, które doprowadzą do wydania orzeczenia kończącego postępowanie w danej sprawie. Tymczasem, jak wynika z akt sprawy adw. D.D. został ustanowiony obrońcą z urzędu skazanego B.S. na etapie postępowania okołokasacyjnego, a nie wyłącznie w celu sporządzenia przez podmiot profesjonalny zażalenia na zarządzenie stanowiące przedmiot rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Skoro obecnie postępowanie, w którym wyznaczono skazanemu obrońcę z urzędu nie zostało jeszcze zakończone, rozstrzyganie w przedmiocie ewentualnych kosztów obrońcy byłoby przedwczesne. O wysokości wynagrodzenia orzeknie zatem sąd ostatecznie kończący postępowanie w przedmiocie kasacji, dokonując przy tym wyceny koniecznego nakładu pracy obrońcy.

[as]

[ał]